

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

24 март 2022 година*

„Преюдициално запитване — Хармонизиране на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество — Директива 2001/29/ЕО — Член 2 — Възпроизвеждане — Член 5, параграф 2, буква б) — Изключение за копиране за лично ползване — Понятие „какъвто и да е носител“ — Притежавани от трети лица сървъри, които са предоставени на разположение на физически лица за лично ползване — Справедливо обезщетение — Национална правна уредба, която не задължава доставчиците на компютърни услуги в облак да плащат таксата при копиране за лично ползване“

По дело C-433/20

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Oberlandesgericht Wien (Върховен областен съд Виена, Австрия) с акт от 7 септември 2020 г., постъпил в Съда на 15 септември 2020 г., в рамките на производство по дело

Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH

срещу

Strato AG,

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: Ал. Арабаджиев, председател на първи състав, изпълняващ функцията на председател на втори състав, I. Ziemele (докладчик), T. von Danwitz, P. G. Xuereb и A. Kumin, съдии,

генерален адвокат: G. Hogan,

секретар: V. Giacobbo, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 7 юли 2021 г.,

* Език на производството: немски.

като има предвид становищата, представени:

- за Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH, от М. Walter, Rechtsanwalt,
- за Strato AG, от А. Anderl и В. Heinzl, Rechtsanwälte,
- за австрийското правителство, от J. Schmoll, както и от G. Kunnert и М. Reiter,
- за датското правителство, от М. Wolff и V. Jørgensen, както и от J. Nymann-Lindgren,
- за френското правителство, от E. de Moustier, A. Daniel и А.-L. Desjonquères,
- за нидерландското правителство, от М. К. Bulterman и J. Langer,
- за Европейската комисия, от Т. Scharf и G. von Rintelen както и от J. Samnadda,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 23 септември 2021 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (ОВ L 167, 2001 г., стр. 10; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 230 и поправка в ОВ L 168, 25.6.2016 г., стр. 19).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH (наричано по-нататък „Austro-Mechana“), дружество за колективно управление на авторски права, и Strato AG, доставчик на услуга за съхранение на данни в облак (cloud), във връзка с възнаграждението, което последният дължи на основание авторското право за предоставянето на тази услуга.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съображения 2, 5, 21, 31, 35 и 38 от Директива 2001/29 гласят:
„(2) На заседанието си в Корфу на 24 и 25 юни 1994 г. Европейският съвет подчерта необходимостта от създаване на обща и гъвкава правна рамка на общностно равнище, за да се насърчи развитието на информационното общество в Европа. Това *inter alia* изисква съществуването на вътрешен пазар на нови продукти и услуги. Важни законови актове на Общността за гарантиране на такава регулаторна рамка са

вече приети или предстои да бъдат приети. Авторското право и сродните му права играят важна роля в този контекст, тъй като закрилят и стимулират развитието и търговията на нови продукти и услуги, както и създаването и използването на творческото им съдържание.

[...]

- (5) Технологичното развитие умножи и разнообрази насоките за творческа дейност, производство и използване. Ако закрилата на интелектуалната собственост не изисква нови концепции, съществуващото законодателство в областта на авторското право и сродните му права следва да бъде адаптирано и допълнено, за да отговори адекватно на икономическата реалност, като нови форми на използване.

[...]

- (21) Настоящата директива следва да определи приложното поле на действията, предмет на правото на възпроизвеждане по отношение на различни бенефициери. Това следва да се извърши в съответствие с достиженията на правото на Европейския съюз. Необходимо е да се даде на тези действия широко определение, за да се гарантира правна сигурност във вътрешния пазар.

[...]

- (31) Трябва да се поддържа справедлив баланс между правата и интересите на различните категории притежатели на права, както и на различните категории притежатели на права и ползватели на закриляни обекти. Съществуващите изключения и ограничения по отношение на правата, както са определени от държавите членки, следва да бъдат преоценени с оглед новата електронна среда. Съществуващите различия в изключенията и ограниченията по отношение на някои ограничени действия имат пряко отрицателно въздействие върху функционирането на вътрешния пазар в областта на авторското право и сродните му права. Такива различия могат да се задълбочат с оглед по-нататъшното развитие на трансграничното използване на произведения и презграничните дейности. За да се гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар, такива изключения и ограничения следва да бъдат определяни по-хармонично. Степента на тяхната хармонизация следва да се основава на въздействието им върху безпрепятственото функциониране на вътрешния пазар.

[...]

- (35) В някои случаи на изключения или ограничения притежателите на права следва да получат справедливо обезщетение, за да бъдат обезщетени в достатъчна степен за използването на произведенията им или на други закриляни обекти. При определянето на формата, на подробните условия и възможното ниво на такова справедливо обезщетение следва да се отчетат конкретните обстоятелства за всеки случай. За оценяване на тези обстоятелства полезен критерий би била потенциалната вреда за притежателите на права, произтичаща от въпросното действие. В случаи, когато притежателите на права вече са получили плащане под друга форма, например като част от лицензионна такса, конкретно или специфично плащане би могло да не се дължи. Нивото на справедливо обезщетение следва

изцяло да вземе предвид степента на използване на техническите мерки за защита, определени в настоящата директива. В някои случаи, когато накърняването на титуляря на права е минимално, би могло да не възниква задължение за плащане.

[...]

(38) На държавите членки следва да се разреши да предвидят изключение или ограничение по отношение на правото на възпроизвеждане за някои видове възпроизвеждане на аудио, визуален или аудио-визуален материал за лично използване, придружено от справедливо обезщетение. Това може да включва въвеждането или поддържането на схеми за възнаграждение за обезщетяване на притежателите на права за претърпените вреди. Въпреки че различията между тези схеми за възнаграждение засягат функционирането на вътрешния пазар, тези различия по отношение на възпроизвеждане за лично ползване по аналогов път не би трябвало да оказват значително въздействие върху развитието на информационното общество. Копирането за лично ползване по цифров път може да е по-разпространено и да има по-големи икономически последици. Поради това следва да се отдаде необходимото внимание на различията между цифровото и аналоговото копиране за лично ползване и да се направи разграничение между тях в някои аспекти“.

4 Член 2 от Директива 2001/29, озаглавен „Право на възпроизвеждане“, гласи:

„Държавите членки предвиждат изключителното право да разрешават или забраняват пряко или непряко, временно или постоянно възпроизвеждане по какъвто и да е начин и под каквато и да е форма, изцяло или частично:

- а) за авторите — на техните произведения;
- б) за изпълнителите — на фиксирането на техните изпълнения;
- в) за продуценти на звукозаписи — на техните звукозаписи;
- г) за продуцентите — на първото фиксиране на филми, по отношение на оригинала и копията на техните филми;
- д) за радио- и телевизионните организации — за фиксирането на техните излъчвания, независимо дали тези излъчвания са предавани по жичен път или по въздуха, включително чрез кабел или спътник“.

5 Член 3, параграф 1 от тази директива предвижда:

„Държавите членки предоставят на авторите изключително право да разрешават или забраняват публичното разгласяване на техни произведения по жичен или безжичен път, включително предоставяне на публично разположение на техни произведения по такъв начин, че всеки може да има достъп до тях от място и във време, самостоятелно избрани от него“.

6 Член 5 от посочената директива е озаглавен „Изключения и ограничения“ и уточнява:

„1. Временни действия на възпроизвеждане, посочени в член 2, които имат преходен или инцидентен характер, които представляват неразделна и съществена част от технологичния процес и чиято единствена цел е да позволи:

а) предаването в мрежа между трети лица чрез посредник

или

б) законно използване

на произведение или закрилян обект, и които нямат самостоятелно стопанско значение, се освобождават от правото на възпроизвеждане, предвидено в член 2.

2. Държавите членки могат да предвидят изключения или ограничения от правото на възпроизвеждане, предвидено в член 2, в следните случаи:

а) по отношение на възпроизвеждане върху хартия или друг подобен носител, извършено чрез каквато и да е фотографска техника или някакъв друг процес, който има подобни резултати с изключение на нотни листове, при условие че притежателите на права получават справедливо обезщетение;

б) по отношение на възпроизвеждане върху какъвто и да е носител, извършвано от физическо лице за лично ползване и за цели, които нямат пряко или косвено търговски характер, при условие че притежателите на права получават справедливо обезщетение, което отчита прилагането или неприлагането на технически мерки, посочени в член 6 по отношение на съответните произведения или обект.

[...]“.

Австрийското право

7 Член 42b от Urheberrechtsgesetz (Закон за авторското право) от 9 април 1936 г. (BGBl. бр. 111/1936), в редакцията, приложима към спора по главното производство, гласи:

„(1) Ако поради естеството на дадено произведение, излъчено по радиото, предоставено на публично разположение или записано върху произведен с търговска цел информационен носител, следва да се очаква, че чрез запис върху информационен носител [...] то ще бъде възпроизведено за лично или частно ползване, авторът има право на справедливо възнаграждение (възнаграждение за възпроизвеждане върху информационни носители), когато информационни носители от всякакъв вид, годни да послужат за такова възпроизвеждане, се пускат с търговска цел на пазара на територията на страната.

[...]

(3) Възнаграждението се дължи от посочените по-нататък лица:

1. по отношение на възнаграждението за празни информационни носители и за оборудване, лицето, което от място на територията на страната или в чужбина за първи път е пуснало на пазара с търговска цел необходимите за запис на информационни носители или оборудването за възпроизвеждането [...]; при все това освобождава се напълно от отговорност за плащането лицето, което в продължение на календарно шестмесечие придобие празни информационни носители с капацитет за записване до 10 000 часа или което е малко предприятие [...].

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 8 Austro-Mechana е дружество за колективно управление на авторски права, което от свое име, но в качеството на довереник, в интерес и за сметка на носителите на авторските права, упражнява по-специално законоустановените права на възнаграждението, дължимо по силата на член 42b, параграф 1 от Закона за авторското право в редакцията му, приложима към спора по главното производство.
- 9 Austro-Mechana сезира Handelsgericht Wien (Търговски съд Виена, Австрия) с искане за представяне на счетоводни отчети, както и за заплащане на възнаграждение за „информационни носители от всякакъв вид“, поради това че Strato престоира на своите бизнес и частни клиенти услуга, известна под наименованието „HiDrive“, с която им предоставя пространството за съхранение в облак (cloud computing).
- 10 Strato оспорва направените искания с мотива, че за компютърните услуги в облак не се дължи никакво възнаграждение. Дружеството потвърждава, че вече е платило в Германия — държавата членка, в която се съхраняват сървърите му — таксата за авторско право, тъй като тази такса е била включена в цената на тези сървъри от техния производител или вносител. То добавя, че ползвателите, намиращи се в Австрия, също вече са платили такса за копиране за лично ползване (наричана по-нататък „таксата за копиране за лично ползване“) върху крайните устройства, необходими за тегленето на съдържание в облак.
- 11 С решение от 25 февруари 2020 г. Handelsgericht Wien (Търговски съд Виена) отхвърля исканията на Austro-Mechana, като приема, че Strato не прехвърля информационни носители на своите клиенти, а им предоставя услуга за онлайн съхраняване.
- 12 Austro-Mechana обжалва това решение пред Oberlandesgericht Wien (Върховен областен съд Виена, Австрия), който, като се позовава на решение от 29 ноември 2017 г., VCAST (C-265/16, EU:C:2017:913), отбелязва, че съществува несигурност по въпроса дали съхраняването на съдържание в облак попада в приложното поле на член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29.

- 13 При тези обстоятелства Oberlandesgericht Wien (Върховен областен съд Виена) решава да спре производството по делото и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Трябва ли изразът „върху какъвто и да е носител“ в член 5, параграф 2, буква б) от Директива [2001/29] да се тълкува в смисъл, че обхваща и сървърите, принадлежащи на трети лица, които предоставят на физически лица (клиенти) за лично ползване (и за цели, които нямат пряко или косвено търговски характер) пространство за съхранение на тези сървъри, което клиентите използват за възпроизвеждане чрез съхраняване („cloud computing“)?
 - 2) Ако отговорът е утвърдителен: трябва ли цитираната в първия въпрос разпоредба да се тълкува в смисъл, че се прилага към национална правна уредба, която предвижда, че авторът има право на справедливо възнаграждение (възнаграждение за възпроизвеждане върху информационни носители):
 - когато поради естеството на дадено произведение (излъчено по радиото, предоставено на публично разположение или записано върху произведен с търговска цел информационен носител) следва да се очаква, че то ще бъде възпроизведено за лично или частно ползване, като се съхранява върху „носител от всякакъв вид, който е годен да послужи за такова възпроизвеждане и се пуска с търговска цел на пазара на територията на страната“,
 - и когато за тази цел е използван описаният в първия въпрос метод за съхраняване?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 14 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че съдържащият се в тази разпоредба израз „възпроизвеждане върху какъвто и да е носител“ обхваща създаването за лични цели на резервни копия на защитени с авторско право произведения на сървър, в който на разположение на потребител е предоставено пространство за съхранение от доставчика на компютърна услуга в облак.
- 15 В самото начало следва да се припомни, че съгласно член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29 държавите членки могат да предвидят изключения или ограничения от предвиденото в член 2 от тази директива право на възпроизвеждане „по отношение на възпроизвеждане върху какъвто и да е носител, извършвано от физическо лице за лично ползване и за цели, които нямат пряко или косвено търговски характер, при условие че притежателите на права получават справедливо обезщетение“.
- 16 Що се отнася, на първо място, до въпроса дали създаването на резервни копия в пространство за съхранение в облак представлява „възпроизвеждане“ по смисъла на член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29, следва да се отбележи, че понятието „възпроизвеждане“ трябва да се разбира в широк смисъл с оглед както на изискването в съображение 21 от тази директива действията, предмет на правото на възпроизвеждане, да се ползват с широко определение, за да се гарантира правната сигурност в рамките на вътрешния пазар, така и с оглед на съдържанието на член 2 от посочената директива,

който използва изрази като „пряко или косвено“, „временно или постоянно“, „по какъвто и да е начин“ и „под каквата и да е форма“. Освен това обхватът на подобна закрила на действията, предмет на правото на възпроизвеждане, произтича и от основната цел на тази директива, която е да създаде висока степен на закрила в полза по-специално на авторите (вж. в този смисъл решение от 16 юли 2009 г., *Infopaq International*, C-5/08, EU:C:2009:465, т. 40—43).

- 17 В случая се налага изводът, че качването (upload) от свързан с ползвател терминал на произведение в пространство за съхранение в облак, предоставено на разположение на този потребител в рамките на компютърна услуга в облак, включва възпроизвеждането на това произведение, тъй като тази услуга се състои по-специално в съхраняване в облак на копие на същото. Впрочем възможно е да се извършат други възпроизвеждания на това произведение, по-специално когато ползвателят получи достъп до облака посредством свързан терминал с цел изтегляне (download) от този терминал на произведение, което преди това е качено в облака.
- 18 От това следва, че създаването на резервно копие на произведение в пространство за съхранение, предоставено на разположение на ползвател в рамките на компютърна услуга в облак, представлява възпроизвеждане на това произведение по смисъла на член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29.
- 19 На второ място, що се отнася до въпроса дали съдържащото се в тази разпоредба понятие „какъвто и да е носител“ обхваща сървър, в който доставчикът на компютърна услуга в облак е предоставил на разположение на ползвател пространство за съхранение за създаването на резервни копия на защитени с авторско право произведения, следва да се отбележи, че това понятие не е дефинирано в тази директива и не съдържа препращане към правото на държавите членки за определянето на неговия обхват.
- 20 Съгласно постоянната практика на Съда от изискването за еднакво прилагане на правото на Съюза следва, че доколкото текстът на разпоредба от правото на Съюза не съдържа препращане към правото на държавите членки по отношение на определено понятие, същото трябва да получи самостоятелно и еднакво тълкуване навсякъде в Съюза, при което да се отчитат не само съдържанието, но и контекстът на разпоредбата и целта, преследвана с правната уредба, от която тя е част (решение от 8 март 2018 г., *DOCERAM*, C-395/16, EU:C:2018:172, т. 20 и цитираната съдебна практика).
- 21 Първо, следва да се отбележи, че с оглед на широкото си значение понятието „какъвто и да е носител“ обозначава всички носители, върху които може да бъде възпроизведено защитено произведение, включително сървъри като използваните в облак.
- 22 Всъщност, доколкото текстът на член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29 изобщо не уточнява характеристиките на устройствата, от или с помощта на които се изготвят копията за лично ползване, следва да се приеме, че законодателят на Съюза е приел, че те са ирелевантни за целта, която е преследвал с действието си за частична хармонизация (вж. в този смисъл решение от 5 март 2015 г., *Corydan Båndkopi*, C-463/12, EU:C:2015:144, т. 86 и 88).
- 23 Така в това отношение не е определящо обстоятелството, че пространството за съхранение е предоставено на разположение на ползвател върху сървър, принадлежащ на трето лице (вж. в този смисъл решение от 5 март 2015 г., *Corydan Båndkopi*, C-463/12, EU:C:2015:144,

- т. 89). От това следва, че член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29 може да се прилага и за възпроизвеждане, извършено от физическо лице с помощта на устройство, принадлежащо на трето лице.
- 24 Второ, това широко тълкуване на понятието „какъвто и да е носител“ се подкрепя от контекста, в който тази разпоредба се вписва, и по-специално от сравнението на формулировката на изключението по член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29, което изобщо не уточнява характеристиките на устройствата, от или с помощта на които са изготвени копията за лично ползване, с тази на изключението от правото на възпроизвеждане, предвидено в член 5, параграф 2, буква а) от посочената директива. Докато последното се прилага за „възпроизвеждане върху хартия или друг подобен носител“, изключението за копиране за лично ползване се прилага за „възпроизвеждане върху какъвто и да е носител“ (вж. в този смисъл решения от 27 юни 2013 г., VG Wort и др., C-457/11—C-460/11, EU:C:2013:426, т. 65, както и от 5 март 2015 г., Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, т. 85 и 86).
- 25 Трето, що се отнася до целите на разглежданата правна уредба, от съображения 2 и 5 от Директива 2001/29 е видно, че тя цели да се създаде обща и гъвкава рамка на равнището на Съюза, за да се насърчи развитието на информационното общество и да се адаптира и допълни съществуващото законодателство в областта на авторското право и сродните му права, за да се отговори на технологичното развитие, което създава нови форми на използване на защитените произведения (решение от 19 декември 2019 г., Nederlands Uitgeversverbond и Groep Algemene Uitgevers, C-263/18, EU:C:2019:1111, т. 47 и цитираната съдебна практика).
- 26 В това отношение Съдът вече е подчертал с оглед на задължителното изключение по член 5, параграф 1 от Директива 2001/29, че предвиденото в тази разпоредба изключение трябва да направи възможно и да осигури развитието и функционирането на нови технологии, както и да поддържа справедлив баланс между правата и интересите на притежателите на права и на ползвателите на закриляни обекти, които желаят да се възползват от тези технологии (решение от 5 юни 2014 г., Public Relations Consultants Association, C-360/13, EU:C:2014:1195, т. 24 и цитираната съдебна практика).
- 27 Подобно тълкуване, което се вписва в рамките на спазването на принципа на технологична неутралност, по силата на който законът трябва да закрепва правата и задълженията на лицата по общ начин, за да не дава предимство на използването на една технология в ущърб на друга (вж. в този смисъл решение от 15 април 2021 г., Eutelsat, C-515/19, EU:C:2021:273, т. 48), следва да се възприеме и с оглед на факултативното изключение по член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29, както по същество генералният адвокат отбелязва в точка 36 от заключението си.
- 28 Всъщност постигането на припомнената в точка 25 от настоящото решение цел да се избегне рискът закрилата на авторското право в Съюза да стане неактуална и остаряла поради технологичното развитие и появата на нови форми на използване на закриляно с авторско право съдържание, която произтича от съображение 5 от Директива 2001/29, би било застрашено, ако изключенията и ограниченията на защитата на авторското право, които съгласно съображение 31 от тази директива са приети с оглед на новата електронна среда, бъдат тълкувани по начин, че да имат за последица изключването на подобно отчитане на това технологично развитие и на появата по-конкретно на електронни медии и на компютърни услуги в облак.

- 29 При тези условия, за целите на прилагането на член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29, от функционална гледна точка не следва да се прави разграничение в зависимост от това дали възпроизвеждането на защитено произведение се извършва на сървър, в който на разположение на ползвател е предоставено пространство за съхранение от доставчика на компютърна услуга в облак, или това възпроизвеждане се извършва върху физически носител за записване, принадлежащ на този ползвател.
- 30 Поради това следва да се приеме, че съдържащото се в член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29 понятие „какъвто и да е носител“ обхваща сървър, в който на разположение на ползвателя е предоставено пространство за съхранение от доставчика на компютърна услуга в облак.
- 31 Този извод не се оспорва от довода на Европейската комисия, че създаването на резервно копие в облак не е отделено от евентуални действия на разгласяване, поради което подобно действие, въз основа на съдебната практика, произтичаща от решения от 29 ноември 2017 г., VCAST (C-265/16, EU:C:2017:913), и от 19 декември 2019 г., Nederlands Uitgeversverbond и Groep Algemene Uitgevers (C-263/18, EU:C:2019:1111), би трябвало да попада в приложното поле на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29. Всъщност делото по главното производство се различава от делата, по които са постановени решенията, на които се основава Комисията. От една страна, делото, по което е постановено решение от 29 ноември 2017 г., VCAST (C-265/16, EU:C:2017:913), се отнася до услуга с двойна функция, тоест не само възпроизвеждане в облак, но и едновременно или почти едновременно с това публично разгласяване. От друга страна, делото, по което е постановено решение от 19 декември 2019 г., Nederlands Uitgeversverbond и Groep Algemene Uitgevers (C-263/18, EU:C:2019:1111), се отнася до доставката от клуб на онлайн услуга, състояща се от виртуален пазар на електронни книги „втора употреба“, в рамките на който закриляните произведения са били предоставени на разположение на всяко лице, което се регистрира на уебсайта на този клуб, като това лице може да има достъп до тях от място и във време, самостоятелно избрани от него, поради което подобна услуга трябва да се счита за публично разгласяване по смисъла на член 3, параграф 1 от тази директива.
- 32 При всички случаи всяко разгласяване, което произтича от споделянето на произведение от ползвателя на услуга за съхранение в облак, представлява действие по използване, различно от действието по възпроизвеждане, посочено в член 2, буква а) от Директива 2001/29, което може да попадне в обхвата на член 3, параграф 1 от тази директива, ако са изпълнени условията за прилагане на тази разпоредба.
- 33 С оглед на изложените по-горе съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че съдържащият се в тази разпоредба израз „възпроизвеждане върху какъвто и да е носител“ обхваща създаването за лични цели на резервни копия на защитени с авторско право произведения върху сървър, в който на разположение на потребител е предоставено пространство за съхранение от доставчика на компютърна услуга в облак.

По втория въпрос

- 34 В самото начало следва да се отбележи, че макар от текста на втория въпрос да следва, че той формално се отнася до това дали член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29 „се прилага“ към национална правна уредба като разглежданата в главното производство, с оглед на мотивите на преюдициалното запитване трябва да се констатира, че запитващата

юрисдикция иска по същество да се установи дали тази разпоредба допуска правна уредба, прилагаща предвиденото в тази разпоредба изключение за копиране за лично ползване, да налага на доставчиците на компютърни услуги в облак заплащането на справедливо обезщетение.

- 35 Така с втория си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, транспонираща предвиденото в тази разпоредба изключение, която не задължава доставчиците на компютърни услуги за съхранение в облак да заплащат справедливо обезщетение за създаването без разрешение на резервни копия на защитени с авторско право произведения от физически лица, ползватели на тези услуги, за лично ползване и за цели, които нямат пряко или косвено търговски характер.
- 36 В точка 15 от настоящото решение е припомнено, че съгласно член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29 държавите членки могат да предвидят изключения или ограничения от изключителното право на възпроизвеждане, предвидено в член 2 от тази директива, по отношение на възпроизвеждане върху какъвто и да е носител, извършвано от физическо лице за лично ползване и за цели, които нямат пряко или косвено търговски характер, при условие че притежателите на това изключително право получават справедливо обезщетение, което отчита техническите мерки, посочени в член 6 от тази директива.
- 37 Както е видно от съображения 35 и 38 от Директива 2001/29, член 5, параграф 2, буква б) от нея отразява волята на законодателя на Съюза да установи специална схема за обезщетяване, която се въвежда при наличието на вреди за притежателите на права, които по принцип пораждат задължение те „да бъдат обезщетени“ или „за обезщетяване“ на последните (решение от 22 септември 2016 г., *Microsoft Mobile Sales International* и др., C-110/15, EU:C:2016:717, т. 26 и цитираната съдебна практика).
- 38 От това следва, че когато държавите членки решат да въведат във вътрешното си право предвиденото в тази разпоредба изключение за копиране за лично ползване, те са длъжни по-конкретно да предвидят заплащането на „справедливо обезщетение“ на притежателите на права (решение от 9 юни 2016 г., *EGEDA* и др., C-470/14, EU:C:2016:418, т. 20 и цитираната съдебна практика). Както следва от практиката на Съда, в това отношение държавата членка, която е въвела такова изключение в националното си право, има задължение за постигане на определен резултат, в смисъл че в съответствие с териториалната си компетентност тази държава е длъжна да осигури ефективно събиране на справедливото обезщетение за отстраняване на вредите, претърпени от притежателите на изключителни права на възпроизвеждане вследствие на възпроизвеждането на защитени произведения, извършено от крайните потребители, пребиваващи на територията на тази държава (вж. в този смисъл решение от 21 април 2016 г., *Austro-Mechana*, C-572/14, EU:C:2016:286, т. 20 и цитираната съдебна практика).
- 39 Всъщност създаването на копие от физическо лице за лично ползване, без предварително да поиска разрешение от притежателя на изключителното право на възпроизвеждане на защитено произведение, трябва да се счита за действие, което е от естество да причини вреди на посочения притежател (вж. в този смисъл решения от 16 юни 2011 г., *Stichting de Thuis kopie*, C-462/09, EU:C:2011:397, т. 26, и от 5 март 2015 г., *Copydan Båndkopi*, C-463/12, EU:C:2015:144, т. 22 и цитираната съдебна практика).

- 40 Така, доколкото, от една страна, както следва от отговора на първия въпрос, изразът „възпроизвеждане върху какъвто и да е носител“ в член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29 обхваща създаването за лични цели на резервни копия на произведения, защитени от авторското право, на сървър, в който на разположение на потребител е предоставено пространство за съхранение от доставчика на компютърна услуга в облак, и от друга страна, разглежданото възпроизвеждане се извършва от физическо лице за лично ползване и за цели, които нямат пряко или косвено търговски характер, което запитващата юрисдикция има задачата да провери, следва да се приеме, че държавите членки, които прилагат посоченото в тази разпоредба изключение, са длъжни да предвидят схема за справедливо обезщетяване, предназначена да обезщети притежателите на права в съответствие с посочената разпоредба.
- 41 Съгласно постоянната практика на Съда, доколкото разпоредбите на Директива 2001/29 не съдържат повече уточнения относно различните елементи на системата за справедливо обезщетение, държавите членки разполагат с широко право на преценка, за да ги очертаят. Държавите членки следва по-конкретно да определят лицата, които трябва да платят това обезщетение, както и формата, условията на изплащане и размера на това обезщетение (решения от 21 април 2016 г., *Austro-Mechana*, C-572/14, EU:C:2016:286, т. 18 и от 22 септември 2016 г., *Microsoft Mobile Sales International* и др., C-110/15, EU:C:2016:717, т. 27 и цитираната съдебна практика).
- 42 Както се припомня в съображение 35 от Директива 2001/29, при това определяне държавите членки следва да отчитат конкретните обстоятелства на всеки отделен случай (решение от 11 юли 2013 г., *Amazon.com International Sales* и др., C-521/11, EU:C:2013:515, т. 22).
- 43 Що се отнася, на първо място, до лицето, което дължи справедливото обезщетение, Съдът вече е постановил, че по принцип лицето, което извършва копирането за лично ползване, трябва да поправи вредите, свързани с това възпроизвеждане, като финансира обезщетението, което ще бъде платено на притежателя на авторското право (решения от 21 октомври 2010 г., *Padawan*, C-467/08, EU:C:2010:620, т. 45, от 5 март 2015 г., *Corydan Båndkopi*, C-463/12, EU:C:2015:144, т. 22, както и от 22 септември 2016 г., *Microsoft Mobile Sales International* и др., C-110/15, EU:C:2016:717, т. 30). Така, що се отнася до предлагането на услуги за съхранение в облак, по принцип ползвателят на тези услуги трябва да финансира обезщетението, изплащано на притежателя.
- 44 При все това Съдът е приел, че предвид практическите затруднения, свързани с определянето на самоличността на лицата, ползващи копията за лични цели, както и със задължаването на последните да обезщят притежателите на права за вредите, които са им причинили, и с оглед на обстоятелството, че вредата, която може да настъпи в резултат на всяко отделно лично ползване, разглеждана поотделно, може да се окаже незначителна и поради това да не породи задължение за плащане, с оглед на финансирането на справедливото обезщетение държавите членки могат да въведат „такса за копиране за лично ползване“, която да се заплаща не от съответните лица, ползващи копията за лични цели, а от лицата, които разполагат с оборудване, апаратура и носители за цифрово възпроизвеждане и които поради това *de facto* или *de jure* предоставят това оборудване на разположение на първите или им предоставят свързана с възпроизвеждане услуга. В рамките на такава схема лицата, разполагащи с това оборудване, трябва да заплатят таксата за копиране за лично ползване (вж. в този смисъл решения от 21 октомври 2010 г.,

Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, т. 46, от 5 март 2015 г., Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, т. 23 и от 22 септември 2016 г., Microsoft Mobile Sales International и др., C-110/15, EU:C:2016:717, т. 31).

- 45 В това отношение Съдът уточнява, че след като посочената схема позволява на длъжащите плащане лица да отразяват размера на таксата за копиране за лично ползване в цената за предоставянето на разположение на същото оборудване, апаратура и носители за възпроизвеждане или в цената на услугата по възпроизвеждане, в крайна сметка тежестта на таксата се понася от лицето, което ползва копията за лични цели и заплаща тази цена, в съответствие с посоченото в съображение 31 от Директива 2001/29 изискване за „справедлив баланс“, който трябва да се постигне между интересите на притежателите на изключителното право на възпроизвеждане и интересите на потребителите на закриляни обекти (решение от 22 септември 2016 г., Microsoft Mobile Sales International и др., C-110/15, EU:C:2016:717, т. 33).
- 46 От това следва, че при сегашното състояние на правото на Съюза въвеждането на схема за справедливо обезщетение, при която производителят или вносителят на сървърите, посредством които компютърни услуги в облак се предлагат на частни лица, е длъжен да плаща таксата за копиране за лично ползване, като тази такса се прехвърля икономически върху купувача на такива сървъри, съчетана с въвеждането на такса за копиране за лично ползване върху носителите, включени в свързаните устройства, които позволяват копиране на закриляни обекти в пространство за съхраняване в облак, каквито са мобилните телефони, компютрите и таблетите, спада към признатата на националния законодател свобода на преценка да предвиди подробно различните елементи на схемата за справедливо обезщетение, както е припомнено в точка 41 от настоящото решение.
- 47 Националният съд при все това трябва да се увери, в съответствие с практиката на Съда, като се имат предвид характерните за националната система обстоятелства и наложените с Директива 2001/29 ограничения, че въвеждането на такава схема е обосновано от практически трудности, свързани с идентифицирането на крайните потребители или с други подобни трудности, както и че задължените лица разполагат с право на възстановяване на тази такса, когато тя не се дължи (вж. в този смисъл решение от 22 септември 2016 г., Microsoft Mobile Sales International и др., C-110/15, EU:C:2016:717, т. 34 и 35 и цитираната съдебна практика).
- 48 Що се отнася до предоставянето на услуги за съхранение в облак, в това отношение следва да се приеме, както по същество отбелязва датското правителство, че подобни затруднения могат да произтичат от дематериализираното естество на такива услуги, които могат да се предлагат от държави членки, различни от съответната държава членка или от трети държави, като по принцип те включват възможността за потребителя да промени по свое усмотрение, прогресивно и динамично, размера на пространството за съхранение, което може да се използва за изготвянето на копия за лично ползване.
- 49 На второ място, що се отнася до формата, условията и размера на справедливото обезщетение, Съдът вече е постановил, че това обезщетение, а следователно и схемата, на която то почива, и размерът му трябва да са свързани с вредата, причинена на притежателите на права поради изготвянето на копия за лично ползване (решения от 5 март 2015 г., Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, т. 21 и от 22 септември 2016 г., Microsoft Mobile Sales International и др., C-110/15, EU:C:2016:717, т. 28 и цитираната съдебна практика).

- 50 Всъщност всяко справедливо обезщетение, което не е свързано с вредите, причинени на притежателите на права вследствие на такова изготвяне на копия, не би било съвместимо с изискването, посочено в съображение 31 от Директива 2001/29, съгласно което трябва да се поддържа справедлив баланс между притежателите на права и ползвателите на закриляни обекти (решения от 12 ноември 2015 г., *Hewlett-Packard Belgium*, C-572/13, EU:C:2015:750, т. 86, както и от 22 септември 2016 г., *Microsoft Mobile Sales International* и др., C-110/15, EU:C:2016:717, т. 54).
- 51 В случая, както бе отбелязано в точка 17 от настоящото решение, копирането на закриляни произведения в пространство за съхранение в облак включва извършването на няколко действия на възпроизвеждане, които могат да бъдат осъществени от множество свързани крайни устройства.
- 52 Както обаче подчертава генералният адвокат в точка 71 от заключението си, доколкото качването и изтеглянето на закриляно с авторско право съдържание при използването на услуги за съхранение в облак, могат да се квалифицират като единен процес за целите на копирането за лично ползване, държавите членки могат, предвид припомнената в точки 41 и 46 от настоящото решение широка свобода на преценка, с която разполагат, да въведат схема, при която справедливо обезщетение се заплаща единствено за устройства или информационни носители, които представляват необходим елемент от този процес, стига подобно обезщетение да може разумно да се счита за съответстващо на потенциалната вреда на притежателя на авторското право (вж. в този смисъл решение от 27 юни 2013 г., *VG Wort* и др., C-457/11—C-460/11, EU:C:2013:426, т. 78).
- 53 В този контекст, макар при определянето на таксата за копиране за лично ползване държавите членки да могат да вземат предвид обстоятелството, че определени устройства и носители могат да бъдат използвани за копиране за лично ползване в рамките на компютърната услуга за облак, те трябва да се уверят, че така платената такса, доколкото тя се налага върху няколко устройства и носители в рамките на посочения единен процес, не надхвърля потенциалната вреда на притежателите на права в резултат от въпросното действие, както припомня съображение 35 от Директива 2001/29.
- 54 С оглед на тези съображения на втория въпрос следва да се отговори, че член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба, транспонираща предвиденото в тази разпоредба изключение, която предвижда, че доставчиците на компютърни услуги за съхранение в облак не са длъжни да заплащат справедливо обезщетение за целите на създаването без разрешение на резервни копия на закриляни от авторското право произведения от физически лица, ползватели на тези услуги, за лично ползване и за цели, които нямат пряко или косвено търговски характер, стига тази правна уредба да предвижда плащането на справедливо обезщетение в полза на притежателите на права.

По съдебните разноски

- 55 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

- 1) Член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество трябва да се тълкува в смисъл, че съдържащият се в тази разпоредба израз „възпроизвеждане върху какъвто и да е носител“ обхваща създаването за лични цели на резервни копия на защитени с авторско право произведения върху сървър, в който на разположение на потребител е предоставено пространство за съхранение от доставчика на компютърна услуга в облак.
- 2) Член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба, транспонираща предвиденото в тази разпоредба изключение, която предвижда, че доставчиците на компютърни услуги за съхранение в облак не са длъжни да заплащат справедливо обезщетение за целите на създаването без разрешение на резервни копия на закриляни от авторското право произведения от физически лица, ползватели на тези услуги, за лично ползване и за цели, които нямат пряко или косвено търговски характер, стига тази правна уредба да предвижда плащането на справедливо обезщетение в полза на притежателите на права.

Подписи